

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečni naročnina 6.— Kr. za inozemstvo 15.20 Lir
IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri pošto čerkovnem zavodu:
Ljubljana Stev. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Veliki uspehi v Cirenaiki

Tisoči ujetnikov in ogromen plen — Silno bombardiranje Tobruka in Maite — 20 sovražnih letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 31. maja naslednje 730. vojno poročilo:
V Cirenaiki se nadaljuje borba, v kateri so bile sovražniki prizadete nove hude izgube. Med ujetniki, ki jih je nad 2000, sta tudi admiral eskadre sir Cowan in en brigadni poveljnik. Nadalje je bilo uničenih ali zaplenjenih 345 tankov, 21 oklopnih avtomobilov, 53 topov in nad 200 motornih vozil.

Letala so znova napadla sovražne kolone in z bombami zadela ali zažgala veliko število vozil. Velike skupine letal so intenzivno bombardirale tobruško trdnjavo. V letalskih spopadih z italijanskimi in nemškimi lovci je angleško letalstvo izgubilo 16 letal. Dve sta bili prisiljeni pristati v bližini Bengazija odnosno Apolonije. Njuni posadki sta bili ujeti. Tri naša letala se niso vrnila na svoje oporišče.

Bombniki in strmoglavci so bombardirali letališča na Maite, lovci, ki so jih spremljali, pa so uničili 1 Spitfire. Ena naša letala se ni vrnila na oporišče. Na drugih letalih je bilo več mrtvih in ranjenih.

Na vzhodnem Sredozemskem morju so naša letala opazila in torpedirala 3000-tonski parnik.

Ena naša podmornica se ni vrnila v pristan. Družine njene posadke so bile obveščene.
Na Messino in na področje med Comiso in Vittorijo je bilo v pretekli noči odvrženih manjše število rušilnih in zažigalnih bomb. Žrtve ni bilo. Na otoku Filicudi (Eolsko otočje) je bila ujeta posadka sovražnega bombnika, ki ga je protiletalska obramba v Messini malo prej sestrelila o priliki letalskega napada. Posadka je stala pet mož.

Ujet angleški admiral

Rim, 1. junija s. Admiral eskadre sir Cowan, ki je med ujetniki v bitki v Mar-mariki, kakor poroča večerajšnje vojno poročilo, je bil v Egiptu že okrog 15 mesecev. Ko je bil ujet, se je nahajal pri 3. indijskih brigadi. V teku prve svetovne vojne je poveljeval pomorski eskadri v Baltičnem morju z oklopnice »Princess Royale«. Poveljeval je tudi na križarki »Hood« (42.000 ton), ki jo je nemška oklopnica »Bismarck« v sedanji vojni potopila. Dodeljen mu je bil admiral Cunningham, čigar nedavna odstranitev s poveljniškega mesta angleške mornarice v Sredozemskem morju je soupadala s številnimi udarci, ki jih je zadela italijanska mornarica.

Nemško vojno poročilo

Madžarski in hrvatski uspehi — Zaključni napadi na konvoj v Severnem morju — Terorističen angleški napad na Köln

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 31. maja. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:
V srednjem in severnem odseku fronte so dovedle lastne napadalne akcije do uspeha.

V zaledju so madžarski oddelki uničili v dveh tedenskih borbah močnejše boljševiške tolpe. Sovražnik je izgubil pri tem poleg številnih ujetnikov 420 padlih, 21 topov ter mnogo drugega orožja in municije.

V bitki pri Harkovu se je odlikoval hrvatski polk.
Med ostanki konvoja na Severnem morju, ki ga zasledujejo in napadajo že več dni naše pomorske in letalske enote, so bile z bombami poškodovane nadalje 4 tovrstne ladje. Pri tem je prišlo do letalske bitke, v kateri je bilo sestreljenih 6 sovražniških letal, med njimi tipa Tomahawk in Hurricane.

V severni Afriki se borba nadaljuje. Nemška in italijanska letalska ter strmo-glavna letala so sestrelila 25 angleških letal.

Ob obali Rokavskega preliva je izgubilo angleško letalstvo pri lovski akciji dve letali.

Ob nizozemski obali so pri napadu na nemški konvoj spremljevalce zasledile enice sestrelile 8 sovražniških letal.

Angleško letalstvo je v pretekli noči izvršilo terorističen napad na notranje mesto v Kölnu. Rušilne in zažigalne bombe so povzročile veliko škodo, predvsem v stanovanjskih okrajih in na nekaterih javnih postojih, med drugimi tudi na treh cerkvah in dveh bolnišnicah. Pri tem izrecno proti civilnemu prebivalstvu naperjenemu napadu je imelo angleško letalstvo najtežje izgube. Nočni lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili 36 angleških bombnikov.

Nad obalnim ozemljem je en bombnik sestrelilo mornariško topništvo.

Oddelki nočnih lovcev generalnega poročnika Humberta je dosegel 600. nočno letalsko zmago, kapetan Streit svojo 25. in 26., nadporočnik Knacke pa svojo 28. letalsko zmago.

Sovjetske bajke

Berlin, 1. junija. s. Nemški tisk ironično komentira zadnji domislek sovjetskega vrhovnega poveljstva, ki je objavilo posebno poročilo in v bistvu naznanilo, da se je bitka za Harkov zaključila z dosegom v naprej določenih ciljev. Ta cilj je bilo preprečenje velike nemške ofenzive proti Rostovu in Kavkazu. Ofenziva naj bi se pričela po naglo zbranih informacijah sovjetskega vrhovnega poveljstva takoj po ofenzivi na Kerč. Izredno poročilo objavlja nato številke o sovjetskih izgubah ter o izgubah, ki naj bi jih imeli Nemci. Te številke so popolnoma absurdne in gro-

teskne, pripominja »Montag« in se ni ne izplača, da bi se človek z njimi bavil. Stalinovo taktiko nesramnega potvarjanja tega, kar se je dogodilo, najbolje komentira dnevno povelje maršala Timošenkina, ki ga je naslovil četam na večer pred ofenzivo. Kakor je znano, izjavlja v tem dnevnem povelju, da mora biti in bo cilj tega velikega napada uničenje sovražnika in osvoboditev sovjetskega ozemlja od nemškega vpadnika. V ostalem, zaključuje berlinski list, se bodo posledice poraza boljševikov pri Harkovu kmalu pokazale in to bo najboljši komentar k vsem lažem sovražne propagande.

Bombardiranje Sevastopolja

Berlin, 1. junija. s. Iz vojaškega vira se doznava, da so močne skupine nemških letal predvečerašnjim zopet napadle z velikim učinkom Sevastopolj. Z več bombami so bili zadeti vojaški objekti v notranjosti mesta in v pristanišču, kjer je bila povročena huda škoda. Nemški lovci so preprečili polz-us boljševiških lovcev, da bi odbili nemški napad. Nemški lovci so sestrelili 3 sovražna letala.

S finskega bojišča

Helsinki, 1. jun. s. Na fronti Vzhodne Karelije je finski topništvo in finka pehota v pasu Rukajervija odbilo in razprilo sovjetske oddelke, ki so skušali vdreti v prve črte ter je učinkovito obstreljevalo sovražnikove postojanke. Protiakcije finske pehote so iznenadile in uničile nato več sovjetskih patrol, ki so operirale na ozemlju med obema nasprotnima črtama. V pretekli noči je več sovjetskih letal preletelo finko obalo in Finski zaliv ter odvrlo nekaj bomb na Kotko in Porvoo. Ranjena je bila ena oseba, povročena škoda pa je neznatna. Močna letalska obramba je poglajala sovražna letala v beg.

Letalski napadi na Nemčijo

Berlin, 1. jun. s. Doznava se iz vojaškega vira, da je angleško letalstvo 30. t. m. ponoči po doslej dospelih vesteh izgubilo 19 bombnikov, ki so skušali preleteti severno in zapadno Nemčijo. Letala je sestrelilo protiletalsko topništvo in nemški nočni lovci. Sovražnik je odvrnil rušilne in zažigalne bombe na več mest. Bombe so povzročile ogromno škodo in požare v stanovanjskih okrajih.

Novo nemško vojno odlikovanje

Berlin, 1. junija. s. Hitler je ustanovil novo vojno odlikovanje, imenovano »kolajna vzhodne fronte«, katero bodo odlikovani borci, ki so se izkazali v protiboljševiški vojni čez zimo in sicer od 15. novembra 1941 do 15. aprila 1942.

vojaške naprave, temveč središče mesta Kölna. V naprej določenih ciljih so bile zadete med drugim tri cerkve in dve bolnišnici. Churchill dobro ve, piše berlinski list nadalje, kaj ga čaka, ali bolje, kaj čaka angleški narod. Nemčija odgovarja neizbežno z napadi še obseirnejšega razmerja. Angleško letalstvo je pa že drago plačalo svoj zločin. 37 letal je bilo uničenih in sama agencija Reuter priznava, da so napadajoče skupine izgubile 44 letal. Da bi opravičila to svojo izredno visoko številko, poroča Reuter predrzno o gigantskih skupinah, ki naj bi bile izvedle operacijo. Resnica je, da je bilo več kot polovica letal, ki so napadla Köln, sestreljenih.

Duce pregledal bataljone Črnih srajc pred odhodom na bojišče

Prebivalstvo je priredilo Duceju in odhajajočim borcem navdušene manifestacije — Ducejevo priznanje

Rim, 1. junija. s. Duce je včeraj zjutraj pregledal dve skupini bataljonov milice, ki se pripravljajo za odhod na bojišče. Duce je došel ob 9. uri in so ga sprejeli s predpisanimi častmi. Sprejel je raport oficirjev bataljonov ob navzočnosti maršala Italije in Tajnika stranke ter podtajnikov oborožene sile, šefa in podšefa glavnega stana milice in drugih vojaških odličnikov. Navzok so bili tudi vojaški atašeji držav trojnega pakta.

Prva skupina, ki jo je Duce pregledal, je opremljena z motornimi vozili in jo sestavljajo 12., 60. in 30. bataljon Črnih srajc. Oboroženi so kot močne napadalne enote. Za oddelke so bili postavljeni možnariji, pred njimi pa strojne puške. Protiletalski topovi so bili nameščeni na avtomobilih. Duce se je pomudil pri vsakem oddelku. Ogledal si je podrobno opremo in orožje. Najbolj privlačna pa so bila izredno ponosna lica teh vojakov, njih moške postave borcev.

Svečanost je bila enostavna in kratka. Ko je Duce izročil praporščakom bataljonov borbeni znak, so se obrzi legionarjev zdržili. Dobro vedo, kaj pomeni ta svetli in nesmrtni simbol njih zvestobe in zmagovite usode domovine.

Svečanost se je udeležila tudi množica, ki je čedalje bolj navdušeno vzklikala in metala cvetlice na postrojene bataljone ter po poti, kjer je hodil Duce.

Po skupini bataljonov na motornih vozil-

lih, imenovani »Montebello« so bili razvrščeni bataljoni »M«, skupine »Leonessa«, to so povratniki z grške fronte, ki so tršiš od skale in so pregnali sovražnike z gorovja, ki je bilo okrvavljeno v najtežjih bitkah. Po kratki dobi odmora in priprave so zopet na poti, ki vodi do novih žrtve in nove slave. Duce izročil simbolični »plamen borbe« praporščaku 38. bataljona in opazuje z vidnim zadovoljstvom zelo pomorno granitno skupino 14. in 15. bataljona.

Nato stopi pred zastopstva, ki so se razmestila vzdolž ministrstva za vzgojo. V pozdrav so se dvignile zastave in so odmevale trobente »Balille« ter vzkliki fašističnih žena. Duce je s hitrim korakom pregledal tudi oficirje oborožene sile, ki so se razvrstili v posebnem odseku in stopil nato na častno tribuno. Ljudstvo je s svojimi vzkliki izrazilo svoja čustva ljubezni: in zvestobe Duceju. Duce pokliče ob svojo stran vojaške zastopnike Nemčije in Japonske. Med zastopniki oblasti so predsednik senata in več ministrov ter podtajnikov, podpoveljnik GIL-a, predsednik posebnega sodišča, guverner, prefekt, Zvezni Tajnik, poveljnik armadnega zbora in poveljnik letalstva, Ducejevi mušketirji, ki obkrožajo tribuno, dvignejo bodala v pozdrav.

Prišel se je takoj nato defile. Bataljoni marširajo ob popolnem molku ljudstva s paradišnim rimskim korakom. Čudovit je bil pogled na bataljone v defileju. Oborožene čete predstavljajo blok sile in moči. Du-

cejevo lice je izražalo zadovoljstvo. To so vojaki, ki jih ima rad in ki so z vso skrbjo pripravljani za doseg zmage. Ko je šla mimo zadnja četa, ji je Ducejev pogled sledil, dokler drevje ni zakrilo zadnje vrste. Vsi so opazili zlasti to podrobnost, da so vojaki defilirali z rimskim korakom, noseč težke možnarje na hrbtnih in so vlekli z roko za seboj protiletalske topove.

Po bataljonih »M« je prišla na vrsto skupina »Montebello« na avtomobilih. Na najmodernejših motornih vozilih so bili oboroženi ljudje, vsi z izrazom ponosa in samozavesti. Pred Ducejem so se poklonile fašistične zastave v pozdrav in Duce je odgovarjal z roko dvignjeno po rimsko. Bataljoni so se razvrstili po trgu Ascianghi, kamor se je podal Duce ob odobravanju ljudstva in poslušal petje vojakov. Vojaki so zapeli himne. Med navdušenimi klci množice je general Galbiati odredil pozdrav Duceju, ki je ostal še nekaj trenutkov pred svojimi vojaki ter se razgovarjal s šefom glavnega stana Milice. Nato je odšel ob navdušenem pozdravu množice.

General Galbiati je objavil ob zaključku revije naslednje dnevno povelje: Oficirji in Črne srajce skupin bataljonov »Leonessa« in »Montebello«: Današnji defile je bil z eno besedo povedano popoln. Dobil sem ukaz, naj vam izročim največji nagrado, to je Ducejevo pohvalo. — Šef glavnega stana Milice Galbiati.

Odmev ekspozicije grofa Ciana

Ves svetovni tisk podčrtava neomajno voljo in odločnost Italije do končne zmage

Sofija, 1. junija. s. Govor grofa Ciana v senatu so objavili vsi bolgarski listi v zelo obsežnih izveščkih, kakor jih je javila agencija Stefani in to z velikimi naslovi na prvih straneh. Listi podčrtavajo v govoru zlasti izjavljanje, ki se nanašajo na hotenje Italije prispevati v še večji meri k borbi proti boljševizmu v skladu z lastnimi silami in borbeno voljo. Z velikim poudarkom so objavili tudi izjave grofa Ciana o italijanski politiki na Balkanu in o možnosti razvoja italijanskega prometa proti Egejskemu in Crnemu morju preko prijateljske Bolgarije, s katero ima Italija zdaj skupne meje. List »Caria« objavlja govor na uvodnem mestu pod naslovom »petih stolpcih« italijanske politike na Balkanu. List »Utro« je imel naslov na štirih stolpcih »Ciano o italijanski zunanji politiki«. — Italija v sredini balkanskega polotoka. Govor italijanskega zunanjega ministra je vzbudil veliko zanimanje in je napravil najbolj ugoden vtis v sovjetskih političnih in novinarskih krogih, ki poudarjajo, da stvarna in dinamična italijanska politika blagodejno vpliva na konsolidacijo balkanskega položaja.

V Rumuniji

Bukarešta, 1. junija. s. Listi objavljajo z velikim poudarkom, dolge izveščke iz govora Ciana, ki ga je imel ob priliki sestanka senatnega odbora. »Cuventul« je imel na članke naslov »Govor grofa Ciana o sedanji fazi svetovne vojne.« List »Viata« naslov »Borba Italije za novi evropski red.« »Atteacia« pa naslov »Sovražniku« bomo zoperstavili še ostrejšo borbeno voljo.

Na Finskem

Helsinki, 1. junija. s. Vsi finski listi objavljajo govor grofa Ciana v senatu z velikim poudarkom in z naslovi, s katerimi opozarjajo na veliki govor o zunanji politiki grofa Ciana, v katerem je italijanski zunanji minister označil smernice italijanske zunanje politike na Balkanu, ki je zelo važen za italijanske interese. Poudarjajo tudi, da bo Italija še poslala čete na vzhodno fronto in da bo vojna proti sovražnikom še dolga in trda.

Na Danskem

Kodanj, 1. junija. s. Listi so objavili dolge izveščke iz govora grofa Ciana o osnovah italijanske zunanje politike. Danski tisk posebno podčrtava dele govora, ki se nanašajo na italijansko politiko v zvezi z balkanskimi državami, na tesno sodelovanje med silami trojnega pakta, tako da je smatralo vojno na tistih frontah kot eno samo skupno vojno. Opozarjajo tudi na dobre odnose med Italijo in Turčijo in Italijo ter Švico ter posebno še med Italijo in Španijo. Nekateri listi poudarjajo, da je italijanski minister priznal, da bo borba še huda in dolga, kajti sovražnik ve, da se bori za svoj obstoj. Listi objavljajo doslovno s posebnim poudarkom naslednje stavke iz govora grofa Ciana: Sovražnikovi žilavosti bomo zoperstavili še tršo in neomajno borbeno voljo. Ta volja je gotovo jamstvo za zmago, ki jo bo italijanski narod skupno s svojimi zavezniki dosegel za kakršnokoli ceno po ukazu Duceja in v imenu Kralja.

Še 22 ladij potopljenih

Nov uspeh nemških podmornic na Atlantiku — V preteklem mesecu je bilo uničenih 767.400 ton sovražnega brodomaja

Berlin, 1. junija. s. Ob obletnici bitke pri Skagerraku naznanja nemška vojna mornarica nadaljen velik uspeh. V posebnem poročilu iz Hitlerjevega glavnega stana poročajo, da so nemške podmornice nadaljejočo borbo proti sovražniškovi oskrbi potopile v zapadnem Atlantiku nadaljnjih 22 ladij s skupno 106.800 tonami. Tako so nemške podmornice v mesecu maju same potopile 140 ladij s skupno 767.400 tonami. Berlin, 1. junija. s. Tu je bilo objavljeno, da so nemške podmornice ob vzhodni obali Amerike torpedirale in potopile nadaljnje 3 severnoameriške tovrstne ladje po 6, 5 in 4 tisoč ton. Nadalje se je zvedelo, da je nemška podmornica na Karaibskem morju potopila 5600-tonsko severnoameriško tovrstno ladjo, ki je plula iz Colona pri Kingstovnu. Severnoameriško mornariško ministrstvo je izgubo teh 4 ladij priznalo.

Buenos Aires, 31. maja. s. Mornariško ministrstvo Zedinjenih držav je objavilo, da je sovražna podmornica na Karaibskem morju torpedirala in potopila severnoameriško tovrstno ladjo srednje toneže. Buenos Aires, 1. junija. s. Ameriško mornariško ministrstvo objavlja, da je bila v Mehikem zalivu torpedirana neka norveška transportna ladja srednje toneže. Brodomolci so se izkrcali v nekem pristanišču tega zaliva.

Buenos Aires, 1. junija. s. Ameriško mornariško ministrstvo poroča, da so bili v vzhodnih vodah ob ameriški obali torpedirani štirje parniki.

Eksplozije na ameriški ladiji

Buenos Aires, 1. junija. s. Iz Tampica v Mehiko so doznava, da je vrsta eksplozij povzročila hud požar na krovu neke ameriške tovrstne ladje, zasidrane v tem pristanišču. Štirje mornarji so bili ranjeni, več drugih pa pogrešajo. Zdi se, da je šlo za sabotažno dejanje.

Vojna na Kitajskem

Tokio, 1. jun. s. Japonske sile, ki so zasedle Kinohv in Lanki, obe važni strateški središči v pokrajini Čekijang, so odposlale izvidnice, ki zasledujejo umikajočega se sovražnika. Druge japonske enote so zasedle Tangkisigien, važen kraj ob železnici Hang-kov—Kijanghan.

Židovsko vohunstvo na Madžarskem

Budimpešta, 31. maja. s. Vojaško sodišče v Budimpešti je te dni obsodilo 9 ljudi, skoraj samih Židov, ki so bili obtoženi vohunstva za neko tujo silo, na prisilno delo po 10 do 15 let.

Sprejemi pri Duceju

Rim, 1. jun. s. Duce je sprejel delegacijo bolgarskih industrijcev, ki sta mu jo predstavila predsednik fašistične narodne zveze industrijcev grof Volpi in bolgarski poslanik v Rimu. V delegaciji je 18 najodličnejših zastopnikov bolgarskega gospodarstva življenja. Delegacija bo imela razgovore gospodarskega značaja z zastopniki italijanske proizvodnje ter si bo ogledala v prihodnjih dneh najvažnejše italijanske industrije. Duce je s svojimi besedami izrazil simpatijo do bolgarskega naroda in svoje zadovoljstvo sprito obiska bolgarskih industrijcev, ki se bodo lahko prepričali o napredku Italije v vseh panogah proizvodnje.

Rim, 1. jun. s. Duce je sprejel ob navzočnosti ministra za narodno vzgojo profesorja Grassia, častnega predsednika in direktorja berlinskega zavoda »Studia Humanitatis«, ki sta predložila program zavoda za pospeševanje kulturnih odnosov med Italijo in Nemčijo.

Obisk kraljevega namestnika v Duleinu in Skadru

Tirana, 1. junija. s. Kraljev in cesarjev namestnik je obiskal Duleino. Veselo atriatsko mestece, ki je bilo končno priključeno materi domovini, je okrašen z italijanskimi in albanskimi zastavami in napisom z vzkliki Kralju in Cesarju ter Duceju, je visokega gosta navdušeno sprejelo. Sprejet po zastopnikih civilnih, političnih in cerkvenih krajevnih oblasteh, je Ekse. Jacomin sprejel dobrodošlico župana, ki je bil tolmač čustev mešanov in je izjavil, da je po zaslugi slavega italijanskega orožja tudi Duleino po stoletjih suženjstva dosegel toliko zaželjeno svobodo in se združil z brati velike Albanije pod zaščito liktorja. Na županov pozdrav je odgovoril Ekse. Jacomini v albanskini in izjavil, da mu sprejem z gotovostjo potrjuje vero prebivalstva v skupno visoko usodo obeh narodov. Ko je otvoril neko novo cesto, se je kraljevi namestnik udeležil kot pokrovitelj plavalne tekme ter si ogledal še nekatere ustanove, nato pa je odpotoval v Skader.

Finančni minister o svojih razgovorih v Budimpešti

Budimpešta, 1. junija. s. Preden je zastupil Madžarsko, je fašistični minister za finance Thaon di Revel podal nekaj zanimivih izjav uredniku madžarske brozjavne agencije. Grof Thaone di Revel je izrazil svoje zadovoljstvo zaradi prijateljstva in pristranskega sprejema, katerega je bil deležen za svojega bivanja v Madžarski. Naglasil je, da so potekali razgovori, ki jih je imel z ministrskim predsednikom in finančnim ministrom v očiščujoč čustev tovarniške sodelovanja. V teku razgovorov je izjavil Thaon di Revel, smo proučili gospodarska vprašanja, ki zanimajo obe državi in smo jih rešili na najbolj prijateljski način, pri čemer smo šteli medsebojne interese.

Italijanski poslanik pri finskiem zunanjem ministru

Helsinki, 1. jun. s. Finski zunanji minister Witting je sprejel italijanskega poslanika Cicconardia in se z njim pristrano razgovarjal.

Proslava liktorske mladine

Rim, 1. junija. s. Liktorska mladina je proslavila v vsej Italiji spomladanski obred. Ljudstvo se je povsod udeležilo mladinskih prireditev in izrazilo svoje odobravanje na vojaško telovadnih nastopih liktorske mladine, ki so potekali brezhibno ob petju bojnih in revolucionarnih himen.

Terorističen letalski napad na Köln

Nemški list o Churchillovi taktiki — Nemčija bo odgovorila s še obsežnejšimi napadi

Berlin, 1. jun. s. Komentirajoč teroristični napad na Köln, piše »Der Montag« med drugim:

Po sorazmernem odmoru se je Churchill zdelo primerno obnoviti teroristične napade na nemško civilno prebivalstvo. Nedvomno je bilo treba spraviti novi barbarski angleški zločin v odnose s porazom, ki da je boljševizem s svojimi zavezniki doživel pri Harkovu. Očitno je, da se bo Stalin po strašnih udarcih podvil in obnovil svoje zahteve. Angleški ministrski predsednik ga je hotel nekako prehiteti in mu nuditi dokaz o drugem surugatu vzhodne fronte, ki jo predstavlja, kakor je znano, letalska ofenziva. Naravno je, da je izbral tudi to pot lažje in manj nevarne cilje, torej ne

Kaj nam prinaša junij?

Ali bo vreme v tem mesecu tako ugodno kakor v preteklem? — Zelo mnogo je odvisno od junijskega vremena, kakšna bo letina

Ljubljana, 1. junija
Junij je že prvi poletni mesec, vsaj po koledarju. Letos pa upamo, da bo poletni tudi po vremenu. Če prejšnje mesece smo lahko sprevideli, da se vreme letos znatno razlikuje od vremena zadnjih let. Zato tudi pričakujemo, da junij prav tako bolj suh in toplej kakor so bili drugi pomladni meseci.

Vreme se nam zdi dandanes upravičeno posebno pomemben činitelj. V glavnem je odvisno od njega, kakšna bo letina; še tako vzorno obdelovanje zemlje ostane skorej brez pomena, če ni tudi primerno vreme, ki bi omogočalo neovirano rast in zorenje na njah, vrtovih, v sadovnjakih itd. V naši pokrajini nam dela večkrat škodo prevelika toča kakor suša. Ko v nekaterih sosednjih pokrajinah že tožijo nad sušo, je pri nas zemlja še dovolj mokra. Prej pa nastopa suša na Dolenjskem, zlasti v Suhi Krajini, kakor v Ljubljanski kotlini; tako nastopa mnogo prej suša na Ljubljanskem polju kakor v Ljubljani in posebno na Barju. Na Ljubljanskem polju je zgornja, precej tanka plast humus, pod njo je pa gramoz, ki propušta deževnico. Zato se zgornja rodovitna plast zelo hitro osuši. Suša nastopa tem prej tam, kjer je rodovitna plast zemlje tanjša. V drugih predelih Ljubljane, kjer so tla ilovnata, v večini mestnih vrtnih okrajih, n. pr. v Rožni dolini, Trnovem, na Galjevi Mirju, v Mestnem logu itd., suša skoraj ne pozna. Paradokso se zdi, da je včasih suša na samem Barju bolj občutna kakor v drugih, bolj suhih mestnih predelih. Barjanska tla se namreč osuše mnogo hitreje kakor ilovnata in zgornja rodovitna plast zemlje, ko se zelo presuši, začne razpadati v prah.

Prejšnji mesec je bil tako suh, da so se že začeli kazati prvi znaki suše na Ljubljanskem polju. Vendar je lepo in toplo vreme tudi na Ljubljanskem polju več koristilo kakor škodovalo. Precej suha zemlja je bila tudi v južnih mestnih okrajih, a zelenjadlari so redno zalivali in vse je naglo raslo. Nekateri vrtni pridelki so letos skoraj 14 dni bolj zgodnji kakor lani.

Ko se je v soboto pooblačilo, so se vsi naši obdelovalci zemlje razveselili. Upali so pa, da bo dež bolj izdatno namočil zemljo in da bo po slej olajšano okopavanje. Zato so bili precej razočarani, ker dež ni

nitil toliko zalegel kakor večerno škropiljenje vrtov. Včeraj ni bilo več izgledov, da bo zopet kmalu deževalo. Dopoldne pa tudi nekaj časa popoldne je bilo sicer oblačno, toda pihala je burja ter razganjala oblake. Začelo se je počasi jasneti in proti večeru je sijalo sonce. Toda ob mraku se je zopet precej močno pooblačilo od zahoda. Še preden se je stemnilo, je pogrmelo na zahodni strani. Ob 20. je že začelo rostiti. Potem so se raztegnili črni, težki oblaki tudi nad mesto. Skoraj neprestano se je močno bliskalo in grmelo. Vili se je ploha, potem je pa rahel dež še precej dolgo napajal žejno zemljo.

Zdaj se vprašujemo, kakšno bo vreme v tem mesecu. Junija je pri nas navadno več dežja kakor maja. Med vsemi meseci v letu je razen oktobra povprečno v Ljubljani junija največ dežja. Mesečno povprečje znaša 152 mm (oktobra 153 mm). Maja je povprečno 120 mm dežja v Ljubljani. Zakaj je junij tako deževnejši? Junij se ljudem niti ne zdi posebno deževnejši, ker se večina dežja navadno izlije v ploha, tako da je razen deževnih dni še precej lep. Povprečno je 8 jasnih in 9 oblačnih dni. V juniju je v Ljubljani tudi nekaj dni meglenih; povprečno imamo po 4 meglene dni kakor maja. Prvi junijski dan smo letos že začeli z meglo. Vremenski strokovnjaki nam odgovarjajo na vprašanje, zakaj je junij tako deževnejši od maja, češ da Ljubljana leži na prehodnem ozemlju, kamor sega zimsko deževje južne Evrope in severne Afrike, poletno deževje osrednje kontinentalne Evrope; Ljubljana je torej deležna obeh blagoslovov. V tem pogledu ne more biti bistvene spremembe tudi letos. Morda bo količina junijskih padavin pod povprečjem, kljub temu je pa verjetno, da bo ta mesec bolj deževnejši kakor prejšnji.

Zelimo si seveda tudi prihodnje tedne tako lepe dni, kakršni so se vrstili maja. Tako lepo vreme z malimi presledki deževnih dni, bi zelo ugodno vplivalo na rastlinstvo in pričakovati bi smeli dobro letino, vsaj, kar se tiče okopavin, ki so doslej zelo dobro kazale. Lepo vreme junija je potrebno zlasti za krompir, ki so ga mnogi pozno sadili kakor lani. Če krompir zastane v rasti junija zaradi deževnega in hladnega vremena, si pozneje navadno ne more več opomoči, kar se je najbolj izkazalo lani.

25, Ambrosiana (28:44) 24, Fiorentina (46:47) in Atalanta (32:44) 23, Livorno (33:55), Napoli (28:47) 21 in Modena (21:54) 19 točk.

Vicenza in Pescara poraženi.

Padova je rešila točko
V diviziji B je prednost Barija, ki je zmagal proti Luccheseju, od tekme do tekme večja in nihče mu ne more več resno ogroziti prvega mesta. Toliko bolj trda borba je za drugo mesto, kjer so zaenkrat kar trije kandidati (če ne štirje). Včeraj so vsi trije igrali na tujih igriščih in edino Padova je uspelo odnesti eno točko. Z njo se je zaenkrat uvrstila na drugo mesto.

Tekme so se končale takole:
V Udinu: Udinese—Vicenza 3:1, v Fiumi: Fiumana—Prato 4:1, v Lucchi: Bari—Lucchese 2:0, v Novari: Novara—Savona 1:1, v Sieni: Siena—Alessandria 1:0, v Brescii: Brescia—Pro Patria 2:1, v Lodi: Lodi—Fanfulla—Pescara 1:0, v Pisi: Pisa—Padova 1:1, v Regii: Regia—Spezia—Reggiana 2:0.

Stanje v tabeli: Bari 41 točk, Padova 37, Vicenza, Pescara 36, Brescia 35, Novara 33, Spezia 30, Alessandria, Pisa 29, Udinese 28, Savona 27, Pro Patria in Fanfulla 26, Siena 25, Reggiana 21, Fiumana 19, Prato 17 in Lucchese 9.

Krožna kolesarska dirka po Emilii
Včerajšnja XXIX. krožna kolesarska dirka po Emilii s startom in ciljem v Bologni je prinesla ponovno zmago Albertu Leoniju, ki je zmagal že letos na progi Milano—San Remo in vodi tudi v oceni za »Vojno krožno dirko po Italiji«. Splošno so pričakovali, da se bo borba za prvo mesto odločila med Coppinjem in Ortellijem, ki je po zmagi v krožni dirki po Toskani postal ljubimec širokih mas. Na 235 km dolgi progi, ki je bila v svojem srednjem delu polna klancev in ovinkov, pa se nobenemu boljših dirkačev ni posrečilo ubežni udar. Leonij je pokazal s svojo solidnostjo in sigurnostjo, da je še vedno najboljši.

Na cilju so se prvi dirkači razvrstili takole: 1. A. Leonij iz Rietija v času 6 ur in 53 minut (hitrost na uro okoli 34 km), 2. A. Bini iz Prato, 3. C. Cinelli iz Firenze, 4. G. Bartali iz Firenze, 5. F. Coppi iz Castellanie. Ortelli se je plasiral na 8. mesto. V oceni za »Vojno krožno dirko« v vodi v skupini odvisnih dirkačev Leonij s 14 točkami, sledi mu Bartali s 10, Ortelli s 9 itd.

Bondavalli je ostal prvak

V Regii Emilii je bil včeraj popoldne, kakor smo že poročali, boksarski dvoboj med dosežanim evropskim boksarskim prvkom peresje teže Ginom Bondavallijem in Rumunom Lucianom Popescum. Bondavallij je uspelo premagati Popesca po 15 kolih na točke in hkrati naslov evropskega boksarskega prvaka.

Otvoritev razstave Gorše-Maleš

Ljubljana, 1. junija
Včeraj dopoldne je bila odprta v Jakopičevem paviljonu umetnostna razstava kiparja Franceta Gorše in slikarja Mihe Maleša. Na otvoritev so prišli zastopniki oblasti in raznih ustanov, lepo število stanovskih tovarišev in prebivalcev občine. Med drugimi so bili prisotni predsednik Narodne galerije dr. Fran Windischer, zastopnik ljubljanskega vseučilišča vseučiliški prof. dr. inž. Kralj, predsednik kulturnega oddelka mestne občine dr. Pretnar, predsednik »Neodvisnih« slikar Kregar in dr. Fran Šijanec. Razstavo je otvoril akademski slikar prof. Saša Santel, ki je najprej pozdravil prisotne in potem med drugim dejal, da je med nami postala že nekakšna navada, da se ob otvoritvah novih razstav zamislimo v pomen in namen snovanja naših umetnikov ter da razstavo tako ne gledamo kot enkratni dogodek. O kiparju Francetu Goršet in slikarju Mihi Malešu smemo mirno postaviti trditve, da imata oba iskanja že za seboj. Posrečena zamisel ločenih prostorov, kjer vidimo tu združeno Goršetoovo kiparsko delo, tam Maleševske slike in grafike, nam pomaga osredotočiti vso pozornost na snovanje vsakega izmed njih. Mojster Gorše se nam predstavlja z lepo zakroženo skupino monumentalnih plastik in manjših del, v katerih boste takoj spoznali strmi vzpon njegove umetniške poti. Neutrdujivi in nenehoma snujoči slikar Miha Maleš je stal vedno v prvih vrstah borbe za iskanje novih slikarskih dogmat. Danes ni več borec, ampak zmagovalec. Prepričan sem, je dejal prof. Santel, da jih bo mnogo, ki so doslej še s predsodki ogledovali njegova grafična in slikarska dela, spoznalo, da je zmagal tudi nad njihovimi dvomi.

Na sedanjih razstavah v Jakopičevem paviljonu sta priznana likovna umetnika postavila na ogled nad 150 del. Gorše 23 umetnin, ostala pa Maleš. Razstava bo odprta do 21. t. m.

Iz pokrajine Trieste

— Do srede ne bo pouka. Triestski šolski svet je razglasil, da danes, jutri in v sredo ne bo na vseh šolah v Triestu in Monfalconu zaradi državnega praznika »Gila« pouka. Po odredbi vrhovnega poveljstva »Gila« bo v sredo popoldne na Liktorskem stadionu velika telovadna prireditve triestkega »Gila«. Po deželi so bile podobne prireditve že včeraj, edino v Monfalconu bodo tudi v sredo.

— Racionaliranje sira. Triestska pokrajinska prehranjevalna sekcija je uvedla z današnjim dnem racionaliranje trdega sira, da tako zagotovi vsakemu potrošniku minimalno potrebno količino. Trenutno popisuje zaloge, dan, ko bo vsak upravičenec lahko kupil svojo količino, pa bodo še naznanili.

— Smrt prof. Serena Sereni. V starosti 65 let je umrl prof. v pokojih Sereno Sereni, po rodu iz Rima. V Trieste je prišel že pred 30 leti. Po upokojitvi se je z uspehom udeleževal v triestskem telovadnem društvu. Kot učitelj in človek je bil splošno priljubljen in spoštovan.

— Odkrito tihotapstvo tobaka. Triesteške davčne oblasti so prijave sodišču zaradi tihotapstva tobaka in cigaret Umberta Dattila iz Napolija, bivajočega v Milanu, pri katerem so našli 7000 cigaret, ki jih je hotel razpečati v lombardijski prestolnici, Alojza d'Albertona, odgovornega za tihotapljenje 72 kg izbranega hercegovskega tobaka, Adriana Gambardello in Alfreda Visca, ki sta v tihotapljenju 18.220 cigaret ameriškega tipa in jih hotela razpečati v Milanu, ter Josipa Cefarja, ki je v tihotapljenju v državo 57.000 cigaret in jih je hotel prodati v Napoliju. Tobak in cigarete so zaplenili in izročili redni potrošnji.

— S tramovja je padel. V bližini Rolana je padel s tramovja 76letni Ivan Tell in se poškodoval po telesu, verjetno pa dobil tudi notranje poškodbe. Prepeljali so ga v bolnišnico Kraljice Helene.

— Izpred sodišča. Pred malim senatom v Triestu se je morala zagovarjati Ivana Požar-Sala stara 60 let, doma v Postumil. Sredi novembra lani je prišel na njen dom sodni uradnik, da bi ji zarubil vola. Starka pa se je oborožila z vilami in ga ni hotela pustiti v hlev. Uradnik je moral poklicati na pomoč karabinierje. Pred sodiščem se je zagovarjala, da ne razume dobro italijanskega jezika in da si je napačno tolmačila uradnikove namene. Sodniki so njenemu zagovoru verjeli in jo zaradi pomanjkanja dokazov oprostili.

— Mašniško posvečenje. Triestski škof mons. Santris je v soboto podelil šestorici dijakonov, ki so dovršili študije na seminariu v Gorizi mašniško posvečenje. Nekateri med njimi so že včerajšnjo nedeljo peli novo mašo v svojih župnijah.

S Spodnje Štajerske

— Novo sportno igrišče. V Celju-Čretu je bilo včeraj svečano izročeno vodstvu Westovne tovarne novo sportno igrišče. To je prvi primer, da je dobilo industrijsko podjetje na Spod. Štajerskem lastno sportno igrišče.

— Novi grobovi. V Studencih pri Mariboru sta umrla zasebnica Marija Legat, stara 80 let in železniški vpokojenec Avgust Moder, star 77 let. V Mariboru je umrla izseljenka Katarina Golob, stara 83 let. V Pobrežju pri Mariboru je umrl delavec v tovarni letalskih motorjev Stefan Strnad, star 39 let. V Sevnici je umrl upravitelj posestva Anton Sorjan, v Mariboru sta umrla Edvard Logar in Ludvik Urbančič.

— Novi samarijani in samarijanka nemškega Rdečega križa. Včeraj dopoldne so bili v zgodovinski grajski dvorani v Mariboru zapriženi novi samarijani in samarijanka nemškega Rdečega križa, ki so dovršili 10 tedenski tečaj. Tečaj je vodil dr. Maurič. Zaprževal jih je župan Knaus.

— Umetnina štajerskega umetnika na berlinski razstavi. Letošnja velika umetnostna razstava v Berlinu, ki je bila odprta 31. maja, nudi pregledno sliko obsežnega ustvarjanja nemških umetnikov med vojno. Na nji je razstavljena tudi velika grafika štajerskega mojstra prof. Karla Maderja.

— Jedilni vagoni ne vozijo več. Z današnjim dnem je po vsej Nemčiji ustavljen promet jedilnih vagonov. Brzovlaki bodo imeli odslej namesto njih priključne vagonne D vlakov.

— 41 velikih zborovanj v celjskem okrožju. Včeraj so bila na sedežih vseh krajevnih skupin in tudi na sedežih mnogih celic celjskega okrožja dopoldne in popoldne politična zborovanja pod geslom

»Jasne fronte«. Vodstva krajevnih skupin so zastavila vse sile, da je izpremenil včerajšnji dan v izrazit praznik. Zato so odpadle vse druge prireditve. Zvezni vodja Franc Steindl je sam govoril na dveh zborovanjih. Za vse štiri celjske krajevne skupine je bilo ob 10. dopoldne veliko zborovanje na Trgu cesarja Jožefa, kjer so bili namešteni zvočniki.

— Promenadni koncert v korist nemškega Rdečega križa. Železničarska godba je priredila včeraj v popoldanskih urah v Mariboru promenadni koncert v korist nemškega Rdečega križa.

Beleznica

KOLEDAR

Danes: Ponedeljek, 1. junija: Fortunat, Radovan

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Pila Tolomejska
Kino Slo: Vzhodno Jave
Kino Union: Kapitan Fancassa
Kino Moste: Mali star svet in Smrti žarek
Umetnostna razstava Franceta Gorše in Mihe Maleša v Jakopičevem paviljonu
Umetnostna razstava Omera Patrih v Obersnelovi galeriji, odprta od 9. do 13. in od 15. do 18.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Rahovec, Kongresni trg 12 in Nada Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Iz pokrajine Gorizia

— Birma v Santa Croce. V ponedeljek je nadškof mons. Margotti delil birmo v cerkvi Santa Croce, ki je bila polna dekav in deklic. Danes pa birmuje nadškof v Piedicollu.

— Obletnica smrti Ivana Maniace. V petek je poteklo 24. let, kar je bil v Radgoni ustreljen Gorizian Ivan Maniace. V Radgoni je bil tedaj nastanjen 97. avstrijski polspol, v katerem je bilo mnogo italijanskih izredstov. Tam so se formirali fatalojni nezanesljivi ljudi, ki so jih potem odposiljali na fronte. 2. maja 1918. so se vojaki uprli in prenesli svoje nezadovoljstvo tudi na ulice. Tada vrhovno vojaško poveljstvo je poslalo proti njim močne oddelke strojnice in upor je bil v krvi zadušeni. Aretiranih je bilo 7 vojakov: 6 Slovencev in Italijan Ivan Maniace. Vojno sodišče jih je vse obsodilo na smrt. 29. maja 1918. so bili ustreljeni. Njegov spomin je počastil gorizjski župan inž. Casasola, ki je položil pred njegovo spominsko ploščo v občinski hiši lep venec. Zvečer je bila še posebna spominska svečanost.

— Nesreča pri delu. 38letni delavec Angel Palma Palla iz Gorizianje je delal na zidarskem odru. Po nesreči mu je spodrsnilo in padel je iz višine 3 metrov na tla ter si zlomil desno nogo. S pomočjo tovarišev so ga naglo prepeljali v bolnišnico. — Več sreče je imel 12letni deček Josip Baudelli, ki je nekaj delal na domačem balkonu in padel na cesto, 2 metra globoko. Odsel je samo lažjo poškodbo na zgornji ušnici.

— Oproščeni šofer. 49letni šofer Pavel Mucci je novembra leta 1940. podrl na koncu Vittoria Emanuela III. v Gorizi upokojenca Leonarda Griona iz Caprive in mu prizadel življenjsko nevarne poškodbe. Zaradi močne telesne konstitucije je ponesrečen Grion po skrbni dolgi negi le odzdravel, šofer pa se je moral prejšnji teden zagovarjati pred malim senatom. Na podlagi izpovedi priča je bilo ugotovljeno, da ga ne zadene krivda za nesrečo in bil je oproščen. — Šolski sluga na učiteljsku 33letni Ensljil Crepaldi je prijavil 1. marca letos ravnavatelja, da so v tajniško sobo vložili neznanec. Pri pregledu se je ugotovilo, da manjka 6017 lir in pisalni stroj. Preiskava pa je na splošno presenečenje ugotovila, da je tatvino izvršil Crepaldi sam. Sodišče ga je obsodilo na 16 mesecev zapor, 933 lir denarne kazni in povračilo zneska 5700 lir. Pek Josip Znidaršič iz Anice pri Saloni d'Isonzo je odtegnil redni potrošnji nad 40 stotov pšenice in koruzne moke. Bil je aretiran in odvzeli so mu obrtno dovoljenje. Sodišče ga je zaradi zmanjšane vračunljivosti obsodilo le na 3 mesece zapore in 900 lir denarne kazni.

Naše gledališče

DRAMA

Ponedeljek, 1. junija: Zaprti.
Torek, 2. junija: ob 17.: Romeo in Julija.
Red Torek.
Sreda, 3. junija: ob 17.: Vdova Rošinka.
Red A.
Četrtek, 4. junija: ob 17.30: Poročno darilo.
Red Četrtek.

OPERA

Ponedeljek, 1. junija: Zaprti.
Torek, 2. junija: ob 16.30: Faust. Red B.
Sreda, 3. junija: ob 17.: Boccaccio. Opereta.
Red Sreda.
Četrtek, 4. junija: ob 15.: Evgenij Onjegin.
Izven. Cene od 20 lir navzdol.

Radio Ljubljana

TOREK, 2. JUNIJA 1942/XX
7.30 Poročila v slovenski. 7.45 Pesmi in napeti — v odmoru (8.00) napoved časa. 8.15 Poročila v italijanski. 12.15 Violinski koncert Karla Sancina (pri klavirju L. M. Škerjanec). 12.40 Melodije XVIII. stoletja. 13.00 Napoved časa — poročila v italijanski. 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski. 13.30 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Siljanec. 14.00 Poročila v italijanski. 14.15 Orkestralna — glasbo vodi dirigent Petrili. 14.45 Poročila v slovenski. 17.15 Polifonična glasba Lorenza Perosija, vodi avtor, na orgle igra Luigi Renzi. 19.30 Poročila v slovenski. 19.45 Koncert tretca sester Stritarjev (pri klavirju Franc Sturm). 20.00 Napoved časa — poročila v italijanski. 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. 20.30 Vojške pesmi. 20.45: Pisana glasba. 21.00 Prene: iz gledališča Vittorio Emanuele II di Firenze. III. florentinski glasbeni maj: L. v. Beethoven: Egmont: uvod op. 84, 2. IX. simfonija v d-duru op. 125. Sodelujejo: Heinz Marten, Tilla Brien, Marta Rohs in Rudolf Watzke, vodi dirigent Herbert von Karajan. 22.45 Poročila v italijanski.

Obnovite naročnino!

NEDELJSKI SPORT

Venezia—Torino 3:1 (1:1)

Roma je gladko premagala Ambrosiano in dve koli pred koncem ponovno prevzela vodstvo — Napoli je premagal Bologno!

Ljubljana, 1. junija
Torino je v Venezii doživel hud poraz in njegove aspiracije na osvojitve naslova letošnjega nogometnega prvaka so zopet odvisne od naključja in eventualnih slabosti ROME. Toda to je le slaba tolažba, kajti do konca sta na sporedu za vsakega tekmeča le še dve tekmi in mnogo se zgodi več ne more. Sicer pa, žoga je okrogla in treba je počakati do konca.

Venezia je zmago zaslužila. Bila je ves čas v premoci in lahko bi bila zmagala še z višjim rezultatom. Zapravila je celo enajstmetrovko. Prvi polčas se je končal s po enim golom na vsaki strani, takoj po odmoru pa je Begnini od Venezie dvignil na 2:1, kar je potem ostalo do 30. minute, ko je Pernigo postavil končni rezultat 3:1. Pri Torinu je bila najboljša vrsta obramba.

Roma z Ambrosiano ni imela težav in so se Milanci večinoma omejevali na obrambo. Streli v prvem polčasu so bili Panto, Amadei in Borsetti, v drugem pa Borsetti, Panto in Coscia.

Zanimiva je borba na koncu tabele, kjer se Modena in Napoli obupno in uspešno borita za obstanek. Toda medtem ko so za Napoli vrata še odprta, je Modena že zaključila svojo kariero v diviziji A. Napoli je včeraj napravil nov podvig, ki mu zbuja resne upe, da se bo tik pred koncem le še rešil nevarnosti izpada in da bo njegovo mesto verjetno prevzel Livorno. Zmaga nad Bologno na njenih tleh je vsakekor velik uspeh. Obe močvi sta nastopili z rezervnimi močmi. V vodstvo je prišla Bologna v prvem polčasu, v drugem pa je Napoli najprej iz enajstmetrovke izenačil, nato pa 10 minut pred koncem dosegel vodstvo, kar je ostalo do konca. Tudi Juventus je moral

plačati davek stremljivosti: Modena: rezultat ustreza igri in močem. Rezultat je bil postavljen že v prvem polčasu. Po odmoru si je sicer napad Juventusa prizadeval, da bi povisal rezultat v svojo korist, toda obramba Modene mu je preprečila vse nakane.

V Genovi je Livorno v prvem polčasu kazal Genovi ostro svoje zobe, kasneje si jih je pa naglo zbrusil in Genova ga je z lahko ugrožila. Za Livorno je bil uspešen Viani, za Genovo pa Isipiro dvakrat in Barbieri, ki je plasiral enajstmetrovko. Tekma med Atalanto in Ligurio se je končala neodločeno. Atalanta je znatno popustila v svoji formi, k sreči pa je iz izven nevarnosti, da bi izpadla.

V Triestu so sprejeli goste Fiorentino. Zmaga Triestine je zaslužena. Ves čas je bila v premoci. Do prvega zgodnjega je prišla v 44. minuti prvega polčasa, ko je bil uspešen Defilipis. Končni rezultat je bil postavljen v 15. minuti drugega polčasa. Kasneje je bilo na igrišču še zelo živahno — sodnik je poslal v slabičino Salarja in Tosolinija od Triestine in Geia od Fiorentine.

Rezultati tekem so naslednji:
Bologna: Napoli—Bologna 2:1 (0:1), Torino: Juventus—Modena 1:1 (1:1), Genova: Genova—Livorno 3:1 (0:1), Roma: Roma—Ambrosiana 6:0 (3:0), Milano: Lazio—Milano 5:2 (3:2), Bergamo: Atalanta—Liguria 1:1 (0:0), Venezia: Venezia—Torino 3:1 (1:1), Trieste: Triestina—Fiorentina 2:0 (1:0).

Po včerajšnjih tekmah je položaj v tabeli divizije A naslednji: Roma (51:21) 38 točk, Torino (57:37) 37, Venezia (38:23) 36, Genova (47:33) in Lazio (51:36) 33, Juventus (45:36) 31, Triestina (29:29) 29, Bologna (47:33) 28, Milano (51:49) 26, Liguria (38:54)

Vojna in mir

Cebedej je bil velik prijatelj živali. Posebno rad je imel krilate pevke, ki so se spretalevali in zvrgele po njegovem vrstu. Tja do pomladi je poginjal svojim ljubljencem na prizidkih mizico in če so mu sinice in ščinkavci sedeli celo na roko, da so pozabali z nje picu, ni poznala njegova radost nobene meje.

Njegov sosed Peter je bil tudi ves navdušen za živali, samo da je veljala vsa njegova ljubezen izključno njegovemu mačku »Brisk«.

Skoraj bi lahko rekli, da so živeli Cebedej in Petrovi mirno in zadovoljno skupaj kakor grlice. Večkrat so se ob lepših sončnih dneh sestajali v svojih utah. Zeni sta si preganjali dolgečas z ročnimi deli ali pa sta čistili sočije in opravljali druga koristna gospodinjstva dela, moža sta se na pomenkovala o svojih vsakodnevni poslih ali o visoki politiki in vlekla pri tem svoji pipi. Če je nastal kdaj odmor v kramljanju, je Cebedej ves zatopljen poslušal zvrgele in drobne krilatec, Peter pa za zamisljeno božal svojega »Briska« po mehki svilni dlaki. Tako sta živeli obe družini družno in mirno, dokler ni golobica »Lili« napravila žalostnega konca tej idili.

Cebedejeva žena je bila namreč podarila svojemu možu za 50letnico rojstva snežnobelo golobico, ki sta jo krstila na ime »Lili«. Cebedej je imel veliko veselje z golobico, ki se je kmalu tako udomačila, da je mirno skakljala po dvorišču in zobala picu.

Kontrasti se privlačujejo. Tako je treba pač razumeti, da se je črni maček »Brisk« nekam sumljivo zanimal za golobico »Lili«. Po cele ure je znal ležati nepremično na stranskem dvorišču za žično ograjo in mo-

triti golobico z zelenkasto žarečimi očmi. Drugo vprašanje je, če je bila merodajna pri tem samo njegova platonska ljubezen.

Cebedej je vsakekor dvomil o tem in svoje pomisleke je izrazil tako glasno, da ga je moral slišati tudi Peter, ki je bil zelo domisljiv na dobro vzgojo svojega mačka. Seveda se je Petru povsod nos. Tako so se pokazali prvi znaki bližajoče se nevihte nad glavami obeh družin.

Nekaj jutra je planil Cebedej z vsemi znaki silnega razburjenja k svoji ženi v kuhinjo: — Žena, spozabil se bom! Zada-vim ga! Lastnoročno ga zadavim, tega krvoločnega mačka!

Žena se je tako ustrašila, da je malo manikalo, da ji ni padel krožnik iz rok. — Kaj ti pa je, za božjo voljo?

— Pojdi z menoj! — jo je pozval z zamolklim glasom in odšel naprej na dvorišče. — Le pogledi! Kaj ti je to?

Da, uganiti ni bilo težko, kajti perje vidi končno vsak otrok.

Po dvorišču je torej ležalo raztreseno snežnobelo mehko perje.

»Lili« je krinknila zdaj tudi žena ogorčeno. — »Brisk« je ta mrha požrešna, jo je raztrgal in požrl. Od danes ne pozdravljamo več sosedovih! Brezsrčneži so vedeli, kako rad imaš »Lili«.

Ta vojna napoved je bila izrečena tako glasno, da je slučajno pri odprtem oknu stoeča Petrova žena ni mogla prestihati.

Da, slišala je celo, kako je Cebedej ves iz sebe od jeze zagrozil: — Ta krvoločni maček naj mi le pride v roko! V petih minutah bo po njem!

Zaman je Cebedejeva žena solznih oči klicala: Pi-pi-pi-pi! Nobena »Lili« ni več sledila nežnemu klicanju. Sicer ji pa to tudi

ni bilo mogoče, če je ležala v »Briskove« trebuhu.

Čez eno uro je hotela dati Petrova žena mačku običajno škodolico mleka za zajtrk. Toda naj je še tako klicala »muc, muc, muc«, mačka ni bilo od nikoder.

Takoj se je spomnila sosedove grožnje in obšla jo je zla slutnja.

Ko so bili Ljubljanci še nepismeni

V začetku tega stoletja je bilo še 19.1% Ljubljancev nepismenih

Ljubljana, 1. junija. V razumevanje starejših Ljubljancev najvama naslednje številke iz ljudskega štetja l. 1900. Napredka mesta bi ne smeli meriti le po številu hiš in ulic, temveč tudi po splošnih razmerah prebivalstva, to se pravi tudi po kulturnih, gospodarskih in socialnih. Ali ni zelo zgovorna n. pr. številka, da je bilo v začetku tega stoletja še 19.1% Ljubljancev nepismenih? To najbrž marsikoga preseneča dandanes, ko so meščanom pristopne tako številne kulturne dobrine in ko si nepismenega meščana ne moremo niti misliti.

Ljubljanski potres in stavbno gibanje

Ljudsko štetje l. 1900 je pokazalo, kako je napredovala Ljubljana v zadnjem desetletju preteklega stoletja. To desetletje je za ves novejši razvoj našega mesta posebnost, ker je bil v njem potres. Po potresu se je začela nova doba Ljubljane; potres je v resnici časovni mejnik med staro in novo Ljubljano. Kljub temu pa ne smemo misliti, da je potres porušil posebno mnogo hiš. Glede na obseg tedanje Ljubljane je bila škoda res velika in upravičeno so govorili o potresni katastrofi. Najbolj stvarno sliko o potresu si pa napravimo s številkami o porušeni hišah. Uradno je bilo ugotovljeno, da so podirli po potresu poškodovanih — odnosno so se podrle same — 145 hiš. Upoštevati moramo, da je potres najbolj poškodoval manj solidno zidane hiše, tako da je bila že zaradi tega škoda manjša. Stojne številke hiše iz dobe pred potresom, ki so bile le malenkostno poškodovane, tako n. pr. operno gledališče. V nekaterih mestnih predelih sploh niso podirli nobene hiše, n. pr. v tedanjem petem (predkraj) in šestem (Vodmat) okraju. Najbolj prizadet je bil tretji, dvorski okraj, kjer so podirli 59 po potresu poškodovanih hiš. Po potresu so pa v dvorskem okraju do l. 1900 sezidali 37 hiš namestu podirlih. Precej škode je bilo po sotesu tudi v drugem, šentjakobskem okraju, kjer so podirli 42 hiš. Sezidali so potem 31 hiš. V kolodvorskem okraju je bilo podirlih 37 hiš, sezidanih pa 29. V šolskem okraju so podirli 8 hiš, sezidali so jih 6. Skupno je bilo po potresu sezidanih na starih stavbiščih ali tudi drugje 94 hiš do začetka stoletja. Marsikje so ostale vrzeli še cel desetletja, kjer so prejšnje čase stale hiše. Tako so n. pr. na kraju lepega knežjega dvorca ob Vegovi in Gosposki ulici sezidali šele pred leti vseučiliško knjižnico. Čeprav je bil potres za Ljubljano velika nesreča, je pa bil na drugi strani tudi koristen, najsi se zdi to še takšen paradoks: po potresu so bile razširjene številne ulice in nove hiše so ustrezale bolj sodobnim zahtevam. Potres je pospešil stavbno gibanje. Če bi ne bilo potresa, bi najbrž še dolgo ne bile odstranjene nekatera poslopja in navlaka, ki nikakor ni krasila mesta in je ovirala njegov razvoj.

Zanimivosti o prebivalstvu

V obljudenih hišah, ki so jih podirli po potresu, je stanovalo l. 1890 2053 ljudi ali 7.2% vsega prebivalstva. Nove hiše so pa lahko vzele pod streho mnogo več prebivalcev. V vseh novih hišah, sezidanih namestu podirlih ali na drugih stavbiščih, je stanovalo leta 1900 6749 prebivalcev ali 10.9% vsega ljubljanskega prebivalstva. Najbolj zanimivo je, da se je skoraj natančno za toliko prebivalcev pomnožilo število prebivalstva v zadnjem desetletju prejšnjega stoletja. Ljubljansko prebivalstvo je stelo l. 1900 6904 družin »strank«. Pri štetju l. 1890 je znašal povpreček na vsako ljubljansko hišo 4.4 družin, čez deset let pa 4.5. Iz tega je torej razvidno, da so se hiše povečale, čeprav ne znatno. Zanimalo vas bo, da je Ljubljana dobila v zadnjem desetletju preteklega stoletja največjo zasebno hišo — kolizej. V začetku stoletja je bilo v Ljubljani 412 enodružinskih hiš, 174 dvodružinskih, 162 tridružinskih, v 184 hišah so stanovali po 4 družine, v 138 po 5, v 125 po 6, v 65 po 7, v 64 po 8, v 56 po 9, v 30 po deset, v 45 po 11 ali 12, v 33 po 13 do 15, v 15 po 16—20 družin itd.

Zenska večina

V enem prejšnjih člankov smo že omenili, da so imele že v začetku stoletja v Ljubljani ženske večino nad moškimi. Na ženske je odpadlo 54.6% prebivalstva. Da so imele ženske večino, so si lahko nekoliko razložili s tem, da jih je bilo pri nekaterih, zlasti hišnih poslih, zaposlenih mnogo več kakor moških; v Ljubljani so

našle zaposlitev številne služkinje, kuharice, postrežnice, natakarice, šivilje, delavke itd. Da je bilo v nekaterih poklicih res zaposlenih mnogo več žensk kakor moških, je bilo razvidno tudi iz poslovanja mestne posredovalnice dela. Posredovalnica dela je preskrbelja v prvem letu do 273 delavcem in celo 1286 delavkam. Tudi pri zasebnih posredovalnicah se je pokazalo enako razmerje med zaposlenimi moškimi in ženskami.

Domovinstvo ljubljanskega prebivalstva

Kakor vsa večja mesta je imela tudi Ljubljana že v začetku tega stoletja mnogo priseljencev. Tedaj je imelo samo 26.1% prebivalstva domovinsko pravico v Ljubljani, torej komaj dobra četrtina. Večina priseljencev, ki so imeli domovinsko pravico v drugih občinah, je bilo s Kranjskega. Na te priseljence deželane je odpadlo v začetku tega stoletja 56.6% ljubljanskega prebivalstva. Iz drugih avstrijskih dežel se je priselilo v Ljubljano 14.7% v druge občine pristojnih prebivalcev. Ljubljana je tedaj stela tudi nekaj prebivalcev, ki niso imeli svojega domovinstva v Avstriji, vendar sorazmerno zelo malo. V dežele ogrske kraljevine je bilo pristojnih 1.6% prebivalstva Ljubljane. Inozemcev je prebivalo l. 1900 v Ljubljani le 0.98%.

Veroizpoved in pismenost

Samo po sebi se razume, da so imeli v začetku stoletja med ljubljanskim prebivalstvom veliko večino katoliki, in sicer jih je bilo 98.9%. Med drugimi verniki je bilo največ evangeličanov, vendar je bilo vseh drugovercev, z izraeliti, pravoslavci in t. d. le 3.88. Pravoslavci jih je bilo 17. Ljubljana je imela že tedaj tudi nekaj brezvercev, in sicer 8. — Posebno zanimivi so podatki o pismenosti, odnosno izobraženosti. Ob koncu preteklega stoletja ni bila nepismenost posebno nenavadna niti v večjih mestih. Tako je l. 1890 v Ljubljani znalo čitati in pisati le 71.2%

prebivalstva. Pismenost je pa vedno bolj napredovala, tako da je bilo l. 1900 že za 5.6% manj nepismenih. Napredek so pripisovali ugodnemu vplivu splošne šolske obveznosti. L. 1890 je znalo samo čitati 6.5% ljubljanskih prebivalcev, l. 1900 pa 3.8%. Analfabetov z otroki v predšolski dobi vred je bilo l. 1890 22.3%, leta 1900 pa 19.4% vsega prebivalstva. Med ženskami je bilo več nepismenih kakor med moškimi. L. 1890 je znalo čitati in pisati 9843 moških ali 76.1%, samo čitati jih je znalo 389 ali 2.9%, povsem nepismenih je pa bilo 21.4%. To razmerje se je leta 1900 precej ugodno spremenilo, tako da je znalo čitati in pisati 79.5%, le čitati 21.1% ali 1.4%, popolnih analfabetov je pa bilo 19.1% ali 2.3% manj kakor pred desetimi leti. Med ženskimi prebivalstvom jih je pa znalo leta 1890 čitati in pisati samo 67%, samo čitati 9.7%, popolnih analfabetov je pa bilo 23.3% prebivalstva. Leta 1900 je že znalo čitati in pisati v Ljubljani 74.5%, samo čitati 5.9%, nepismenih je pa bilo 19.6%.

Občevalni jezik v začetku stoletja

Ljubljansko prebivalstvo se je v začetku tega stoletja v občevalnem jeziku seveda posluževalo predvsem slovensčine. Slovenski živelj, če presojamo po številkah o občevalnem jeziku, je napredoval na škodo nemškega. L. 1890 je 81.4% ljubljanskega prebivalstva izjavilo, da se poslužuje slovensčine kot občevalnega jezika, 17.3% nemščine in le 1.3% drugih jezikov. L. 1900 je pa bilo 83.5% prebivalcev s lovenskim občevalnim jezikom, 15.2% z nemškim, 1.3% z drugimi jeziki. Največ prebivalcev se je posluževalo nemščine kot občevalnega jezika v kolodvorskem okraju, in sicer 15.3%, najmanj pa v predkrajih (0.36%). Predkrajji in Vodmat so bili skoraj povsem slovenski. V drugih okrajih so se nemščine posluževali predvsem nemški uradniki, posamezni trgovci in nekateri starejši ljubljanske rodbine nemškega pokolenja.

Bolgarija za svojo preskrbo

Nova bolgarska vlada posveča prehrani prebivalstva vso pozornost

Nova bolgarska vlada nadaljuje svoje delo za izboljšanje položaja v pogledu preskrbe prebivalstva z življenjskimi potrebščinami. Ljudski uspehi njenega prizadevanja se že kažejo. Nova vlada je najprej segla po odločni omejitvi uporabe mesa. Poleg tega so bili odrejeni trije brezmesni dnevi v tednu. Prej mesarji navadno niso pravočasno dobili mesa in posledica je bila, da ga tudi prodajati niso mogli. Doje vrste čakaajoče občinstvo pred mesničami so izginili, ker ljudje zdaj vedo, da bodo ob določenem času dobili določeno količino mesa.

Na predlog kmetijskega ministrstva je ministrski svet oni dan sklenil zapolniti še eno vrzel v dosežani zakonodaji na polju preskrbe. Ker perutnina ni bila racionalna so začeli ljudje kar na debelo sekati glave kokošim, racam in gosim. Cene perutnine so naraščale od dne do dne. To je pomenilo veliko nevarnost za bolgarsko perutninarstvo, zlasti pa za preskrbo prebivalstva z jajci. Zato je ministrski svet prepovedal klati perutnino do 1. oktobra. Na drugi strani so pa bolgarski kmetje dolžni rediti določeno število perutnine in sicer po površini obdelanega polja. Kmet, ki ima 1 do 3 ha obdelane zemlje, mora rediti najmanj 20 kokoši ali druge koristne perutnine. Bolgarske kokoši bodo imele torej letos zelo mirno poletje, pa tudi lačne ne bodo, saj bo razdelilo ravnateljstvo za trgovino z žitom za prehrano perutnine 3 milijone kg kaše in zdroba iz solničaric po maksimiranih cenah.

Ti ukrepi bodo pa imeli ugodne posledice tudi za izvoz. Izvoz jajc in perutnine iz Bolgarije bo kontingentan in vsakokratni kontingent bo določil ministrski svet na predlog kmetijskega in trgovskega ministra tako, da s tem ne bo trpelo niti domače perutninarstvo, niti preskrba prebivalstva z jajci. Tudi preskrba prebivalstva, ki je bila nekaj časa v nevarnosti zaradi pomankanja krme, je zdaj zagotovljena. Od 17. maja dalje mlekarice ne smejo več voziti v mesto mleka. To velja zlasti za Sofijo, kjer so ustanovili centralo za mleko »Serdika«. Iz te dobivajo mlekarne toliko mleka, kolikor ga da na razpolago prehranjevalni urad. 40% vsega razpoložljivega mleka dobe otroci in bolniki, ostalo mleko

gre pa v prosto prodajo. Nova bolgarska vlada posveča vso pozornost tudi poljskim pridelkom. V kratkem se bo pričelo splošno zatiranje plevela zlasti po mestih, od koder se je doslej z vrhov in nasadov raznašalo seme plevela po okoliških poljih. Mnogo dalekosežnejši so pa ukrepi trgovskega ministrstva v pogledu izvoza rdečih jagod, borovnic, paradiznikov in drugih pridelkov. Vlada je sklenila maksimirati cene, ki ostanejo na splošno enake lanskim. Na enak način je bilo tudi urejeno vprašanje materiala za zavijanje. S tem je trgovsko ministrstvo preprečilo obtem nevarne posledice navijanja cen v zadnjih mesecih. V tem pogledu je važen činitelj nova nemško-bolgarska trgovinska pogodba, kajti z njo so bile določene cene vsemu bolgarskemu izvoznemu blagu. Tudi Nemčija bo dobavljala Bolgariji industrijske izdelke pod pogoji in po cenah iz lanskega leta.

V tesni zvezi s problemom izvoza je vprašanje prevoza. Tu se nanašajo ukrepi vlade zlasti na bolgarska pristanišča. Marljivo se dela na uresničenju tehničnih načrtov, za modernizacijo pristanišč. Deloma bodo zboljšane tudi železniške proge. K temu delu je bolgarska vlada pritegnila tudi žide. Bolgarska vlada bo storila vse, kar je v njenih močeh, da bodo železniške proge čimprej elektrificirane. Zaenkrat primanjkuje Bolgariji tehnične osebja. V ministrstvu javnih del je inženjerjem, arhitektom in tehnikom na razpolago 450 mest. Vzrok, da ministrstvo ne more dobiti tehničnih moči, je v tem, da so plače državnih uradnikov mnogo nižje od onih v privatni službi. Tudi v tem pogledu bo morala vlada nekaj ukreniti.

Positivnim ukrepom za zboljšanje preskrbe odgovarja na drugi strani potreba, da se škodljivi gospodarskega življenja izločijo v večji meri kakor doslej. V tej zvezi je notranje ministrstvo postrilo boj proti židovstvu. Izdalo je naredbi, po kateri morajo vsi židje v smislu zakona za zaščito bolgarskega naroda prijaviti svoje premoženje bolgarski Narodni banki in depozirati vse svoje dohodke pri eni izmed bolgarskih bank. Važno je tudi, da je ministrski svet razširil borbo proti tujeraznim in postopaskim elementom tudi na ci-

gane. Vsi za delo sposobni cigani obeh spolov bodo prisiljeni po civilni mobilizaciji k delu v komunalnih podjetjih, plače jim bodo pa odmerile občinske uprave same.

Dr. Sauerbruch častni doktor madžarske univerze

Svečana promocija prof. dr. Sauerbrucha za častnega doktorja debrecinske univerze je bila v petek. Najprej je rektor pozdravil dr. Sauerbrucha, potem je pa dekan medicinske fakultete v daljšem govoru ocenil njegovo osebnost in delo. S promocijo združena počastitev ne velja samo prof. Sauerbruhu, temveč vsej nemški medicinski znanosti, ki navzlic vojni niti za hip ne pozablja kaj je dolžna splošnemu napredku.

Prof. Sauerbruch je v zahvalnem govoru naglašal, da velja njemu izkazana počastitev tudi Nemčiji. Po prvi svetovni vojni zgrajena madžarska univerza dokazuje, da prejšnja Madžarska navzlic porazu v prvi svetovni vojni in temu sledečemu sramotnemu miru, neomajen duh in trdna vera v srečnejšo bodočnost.

Novi turški proračun

Turški listi objavljajo podrobnosti o novem državnem proračunu. Izdatki naj bi znašali 394 milijonov turških funtov in so v celoti kriti z dohodki. V primeri z lanskim letom se je povečal turški državni proračun za 84.500.000 turških funtov. Poleg državne obrambe so v novem proračunu najbolj upoštevani izdatki za regulacijo rek in potokov, za razne vodne naprave, železnice in prosveto. Vsi dohodki iz izrednih virov bodo porabljeni za obrambo države. Pripravljen je že osnutek zakona za poseben kredit 120 milijonov turških funtov v obrambne svrhe. Poleg tega pa proučuje posebna komisija možnost razpisa oboroževalnega posojila.

Redni proračun vojnega ministrstva znaša 101 milijon turških funtov in bo dosegel z izrednimi dohodki znesek 221 milijonov. V primeri z lanskim letom je proračun vojnega ministrstva za 60 milijonov višji. Poslanec Atay je napisal k novemu proračunu članek, v katerem pravi, da sicer ne gre za vojni proračun v pravem pomenu besede, vendar pa kaže novi proračun vse znake večje skrbi za obrambo države in po vojni povzročene krize, kar je v bistvu isto, kakor če govorimo o izrazito vojnem proračunu. Kakor v vojni zapletene države, mora tudi Turčija v prvi vrsti misliti na svojo obrambo. Ne zadostuje namreč samo želja ostati izven konflikta, temveč imeti tudi moč in možnost to željo uresničiti.

Dan bolgarske literature

V nedeljo so praznovali v Bolgariji praznik Cirila in Metoda, dan bolgarske literature. To priložnost so porabili bolgarski listi, da so priobčili več člankov o pomenu dneva literature za Bolgarijo. List »Dnes« piše, da se mora Bolgarija zahvaliti za ohranitev svoje narodne zavesti, in samonikne književnosti v bolgarskih pokrajinah, ki so bile še pred dobrim letom pod tujim gospodstvom samo okolnosti, da obseje ni bilo presejano tja umetno, temveč da je poglaval iz ljudstva samega. Ciril Metodov dan, ki je najstarejši bolgarski narodni praznik, je nastal spontano in se je kmalu razširil po vsej Bolgariji. Že v srednjem veku je cerkev odredila praznovanje tega dne in leta 1857 je prvič praznovala ta praznik javno ljudska šola v Plovdivu. Zdaj se praznuje dan Sv. Cirila in Metoda po vsej Bolgariji kot narodni praznik. Posebno svečeno ga je proslavila letos bolgarska kolonija v Solunu.

15. junija konec šolskega leta

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in upoštevaje, da v tem šolskem letu mnoge šole v pokrajini niso mogle redno izvršiti učnega načrta, odreja:

Člen 1. Na meščanskih, učiteljskih in srednjih šolah se neha redni pouk dne 15. junija, kolikor ni v naslednjih členih 2. in 3. drugače odredeno.

Člen 2. V prvem, drugem, tretjem, petem, šestem in sedmem razredu I. III. in IV. moške realne gimnazije, I. in II. ženske realne gimnazije in državne klasične gimnazije, kakor tudi v prvem, drugem, tretjem in četrtem razredu državnega učiteljskega se neha pouk 11. julija.

Člen 3. Na meščanskih šolah v Novem mestu in Crnomlju kakor tudi na I. meščani meščanski šoli v Ljubljani se neha pouk v prvem, drugem in tretjem razredu dne 11. julija.

Člen 4. Popravni izpiti za četrty in osmi gimnazijski razred in peti razred učiteljskih šol bodo v dneih od 9. do 11. julija, zrelostni in diplomski izpiti pa od 13. julija dalje.

Člen 5. Popravni izpiti za četrty razred meščanskih šol bodo v dneih od 1. do 3. julija, završni izpiti pa od 5. julija dalje.

Člen 6. Razredni in privatni izpiti bodo od 16. junija dalje.

Člen 7. Letna izpričevala se razdelijo na vseh šolah dne 30. junija, izvezni iz členih 2. in 3. omenjene šole, na katerih se razdelijo izpričevala dne 31. julija.

Člen 8. Konec pouka na ljudskih šolah odredi v vsakem posameznem primeru posebej Visoki komisar.

Člen 9. Določbe te naredbe ne veljajo za realno gimnazijo v Kočevju in za strokovne šole.

Ljubljana dne 23. maja 1942-XX.
Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli.

Zlata poroka

Ljubljana, 1. junija. Lep in redek življenjski jubilej praznuje Ivan Baltezar in njegova življenjska družica Marija, roj. Teran. Danes slovesno proslavljata 50letnico zakona, 50letnico skupnega življenjskega boja, skrbi in medsebojne ljubezni.

Jubilanta sta trdni korenini naše kmečke zemlje, s katere ju je usoda pred dolgimi leti preselila na mestna tla. Tu sta si s svojo pridnostjo, poštenostjo in vztrajnostjo znala ustvariti srečno in zadovoljno družinsko ognjišče. Jubilant, dlasl kmeti samouk, se je povzpelo do položaja uslužbenca agrarne komisije. Kot takega ga je poznala skoraj sleherna kmečka hiša. »Janeza od komisije za agrarne operacije ima v prijetnem spominu vsa starejša kmečka generacija bivše Kranjske kot dobrega svetovaleca in pomočnika. Skoraj istočasno s svojim zlatoporočnim jubilejem praznuje tudi devetindesetletni rojstni dan. Da stoji danes pred zlatoporočnim oltarjem še tako zdrav in čil, se mora predvsem zahvaliti svoji veliki ljubezni do planinskega sveta. Skoraj ni koče v naših planinah, kateri bi ne bil naš slavljenec vtisnil pečata svojega dela in ljubezni, bodisi kot poklicni strokovnjak, bodisi kot ljubitelj planin. V teh prelepih spominih uživa danes še ves čil in prežet mladostnega ognja svoj zaslužen pokoj. Tudi njegova življenjska družica ni zastajala za njim. Polnih 25 let je bila uslužbenka ljubljanske tobačne tovarne, kjer je bila zglede pridnosti in vestnosti.

Ko danes v krogu svojih lepo preskrbljenih otrok gledata naša slavljenca na ta ogromen del svoje prehojene življenjske poti, sta lahko po pravici ponosna nanj. Najlepše darilo ob junji zlati poroki je pač zagotovilo, da sta svojo nalogo, ki sta si jo nadela pred 50 leti, vestno in zglede izpolnila. Mi jima ob njunem lepem prazniku iskreno čestitamo in kličemo: še na mnoga leta! Obenem pa želimo, da bi naša zemlja rodila in vzgojila še mnogo takih sinov in hčera.

D. Du Maurier:

8

Prva žena

Roman

S tega okna bi bil lahko gledal srednjeveški obraz; in mahoma me je prišlo, da sem sežla na pisalo mizo po svinčnik in papir ter raztreseno začrtala bled orlovski profil. Temno oko, štrleč nos, zaničljivo gornjo ustnico. In, kakor bi bil storil slikar v tistih davno minulih dneh, sem dodala še koničasto brado in čipkast krečelje okrog vratu. Potrkalo je; strežaj od dvigala je prinesel fantem. »Madame je v spalnici,« sem rekla, a fant je zmajal z glavo, rekoč, da je zame. Odprla sem ovitek in našla v njem list papirja z nekaj besedami, napisanimi od neznane roke.

»Oprostite mi. Danes sem bil zelo nevljuden.« To je bilo vse. Ne podpisane moje ime. Toda na ovitku je bilo moje ime, in — kar me je presenetilo — celo pravilno napisano.

»Ali bo kaj odgovora?« je vprašal strežajček. Dvignila sem glavo iznad nlastnih črk. »Ne. Nič odgovora.«

Kakor hitro je odšel, sem spravila pisemce v žep in se vrnila k svoji risbi, ki mi pa kdo ve zakaj ni več ugajala; obraz je bil trd in brez življenja, in čipkasti krečelje pa šiljasta brada sta se mi zdeli kakor iz rebusa.

IV

Zjutraj po tisti bridžni družbi se je zbudila gospa Van Hopper z zateklim grlom in osemindeset let pa pol stopinjami vročine. Telefonirala sem njenemu zdravniku, ki je prišel ter ugotovil običajno influenco.

»Ostanite v postelji, dokler vam ne dovolim, da vstanete,« ji je rekel. »Srce mi ni nič kaj všeč in se gotovo ne bo popravilo, ako ne boste povsem mirovali. Rajši bi videl,« se je obrnil k meni, »da bi imela gospa izprašano strežnico. Vi je niti vzdigniti ne morete... Saj gre tako samo za štirinajst dni.«

Te odredbe so se mi zdele nesmiselne in uprla sem se, toda gospa Van Hopper je v moje veliko presenečenje privolila. Najbrže se je razveselila misli, kako važno se bo s tem napravila, kako jo bodo prijatelji pomilovali, jo obiskovali ter je pošiljali pisemca in šopke. V Monte Carlu se je začela dolgočasiti, in previdnost sama ji je bila poslala to neznan bolezni v razvedilo.

Strežnica naj bi ji napravila časih kak vbrizg in jo nekoliko masirala. Mimo tega je morala uživati predpisano hrano. Vročina ji je že padla, zato sem jo tem rajši prepustila izkušnim rokam, podprto z blazinami in oblečeno v najlepši »budoarni« jopič ki ga je imela, in s čepcem polnim petelj in travok. Ker me je bilo nekam sram omaloževati gospojino bolezen, sem telefoniiral njenim prijateljicam; preklicala domačo družico, ki naj bi se bila zbrala

zvečer, in stopila dobršne pol ure pred najinim običajnim časom v restorano na kosilo. Mislila sem, da bom našla dvorano do malega prazno; navadno ni bilo pred eno nikogar. In res ni bila nobena mizica zasedena, razen sosednje...

Na to nisem bila pripravljena. Mislila sem, da se je gospod Winter odpeljal v Sospel. Najbrže je obojedol bolj zgodaj, ker je upal, da se nama tako izogne. Prišla sem bila do srede dvorane in nisem mogla več nazaj. Odkar sva bili prejšnji dan stopili v dvigalo, ga še nisem videla. Iz istega razloga, ki ga je zdaj prizgajal k naglici, se najbrže tudi pri večerji ni bil pokazal v restorano.

Temu položaju nisem bila dorasla. Kako rada bi bila drugačna, zrelejša! Z očmi uprtimi naravnost predse sem stekla k najini mizici in takoj pokazala svojo nerodnost s tem, da sem pri razgrinjanju prtiča prevrnila vazo z anemonami. Voda je pljusnila po miznem prtju in se mi curkoma uili na krilo. Natak, ki je bil tisti mah v nasprotnem koncu, ni videl ničesar. Toda v naslednjem hipu je stal pri meni moj sosed, s suhim prtičem v rokah.

»Za to polito mizo ne morete ostati,« je rekel malone osorno. »Pokvarila bi vam tek do jedi. Umaknite se.«

Jel je brisati mizni prt, in natak, ki je bil vendar že opazil nesrečo, mu je prihitel na pomoč. »Saj ni nič za to,« sem rekla. »Prav res, da nič ne de. Sama sem tako in tako...«

Molčal je, med tem ko je natak pobiral z mize vazo in raztreseno cvetje.

»Pustite,« je gospod de Winter nenadoma rekel natakariju. »Mar prinesite za mojo mizo še en pribor. Mademoiselle bo obedovala z menoj.«

Zmedena sem dvignila glavo. »Oh ne! To ni mogoče...«

»Zakaj pa ne?«

Iskala sem izgovora. Dobro sem vedela, da ga prav nič ne miče obedovati z menoj. Iz gole vljudnosti me je vabil, v resnici pa sem mu bila pokvarila kosilo. Pogumno sem storila sklep, da bom odkrita. »Prosim, ne silite se k vljudnosti. Zelo ste ljubeznivi, a ko natakar pobriše mizni prt, bo zame kar tu dobro.«

»Tega ne delam iz vljudnosti,« je vztrajal. »Zelo rad bi obedoval z vami. Tudi ko bi se vam ne bila zgodila nesreča, da ste prevrnila vazo, vas bi povabil.« Dvom mi je moral biti očitno zapisan na obrazu, kajti nasmehnil se je. »Ne verjamete? Nič ne de. Dajte, pridite semkaj in sedite. Sicer pa ni treba, da bi se pogovarjala, razen če naju bo volja.«

Sedla sva. Podal mi je jedilnik, da si izberem, in se vrnil k svoji predjedi, kakor da se ni nič zgodilo. Zdaj sem bila prepričana, da bova lahko jedla brez besed in da bo to povsem naravno. Ta, sem si mislila, mi vsaj ne bo zadajal vprašanj iz zgodovine slikarstva...

»Kaj pa vaša prijateljica?« je vprašal. Povedala sem mu, da ima influenco.